UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Iurisdictionum, Iudiciorum, & Criminum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XIX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96538

Visual Library

mentum probabile loci, & itineris nō tuti plura alia
in caſu noſtro concurrunt iuſta, & neceſſaria impedi
menta, qualia ſunt illa, quæ concernunt utilitatē pu-
blicam regni, & ſubditorum, quæ cēſetur neceſſaria
per tex. iunctis not. per Inno. in d. c. fi. de dilatio. cum
aliis ſupra allegatis: ergo ſumus extra caſum Bart. in
d. §. ad crimen. dum loquitur de impedimento ſim-
139 pliciter probabili, quia, ut ipſe ibi uoluit, † quando eſ
ſet impedimentum neceſſarium, tūc indiſtinctè qui-
libet de populo ad excuſandum admittitur per ea, q̄
uoluit Inn. in d. c. ueniens. quod ſequuntur doct. cōi-
ter ibi, & in d. c. ueniens. qui loquuntur in cauſa cri-
minali, & pro qua pœna corporalis eſſet imponenda
in qua regulariter procurator admitti non ſolet, er-
go magis, uel pariter hoc dicendum erit in cauſa etiā
graui, & ardua, ī qua regulariter procurator, & defen
ſor cum mandato de iure admitti ſolet, ut eſt cā ma-
140 trimonii. ¶ Sed † præſupponendo, non tamen admit-
tendo, impedimenta in caſu noſtro non eſſe notoria
duo iura p̄dictis adhuc aliqualiter obſtāt, primo text.
in d. c. querelam. ubi in cauſa graui, & ardua impedi-
tus neceſſario impedimento, uidelicet infirmitatis
iuxta no. per Bar. in d. §. ad crimen. & in d. §. ſi quis in
iudicio. cum ſim. quamuis non teneatur mittere pro
curatorem in cauſa, tamē tenetur excuſatorem eius
nomine, & ſic cum mandato deſtinare. Secundo ad-
uerſatur tex. in d. c. fi. de dilatio. ubi citatus à Papa ad
curiā alternatiuè in cauſa eccleſiæ, & ſic in cauſa gra-
ui iuxta not. per gl. paruam in d. c. querelam. īpedi
tus cauſa publicæ utilitatis, quæ dicitur eſſe cā neceſ
ſaria, ut ibi per Inn. poſt prin. non dimiſit procurato-
rem ad cauſam proſequendam, ſed ſolum ad allegā-
das, & proponendas exceptiones dilatorias, & excu-
ſationes, ergo in cauſa graui citatus impeditus neceſ
ſario impedimento ſaltem excuſatorem cum māda-
to mittere tenetur. Et ſi hoc dicimus, quando impedi
mentum eſſet neceſſarium, ergo multo magis, uel ſal
tem pariter dicendum erit, quando eſſet ſolū proba-
bile, ut tenuit Bar. in d. §. ad crimen. & ſequuntur An
ton. & Abb. in d. c. ueniens. & Sal. in d. l. reos. & prædi
cta uidentur etiam eſſe de mente Bar. in d. l. fi. Inn. Io.
And. Ant. & aliorum in d. c. præterea. & in aliis locis
ſupra allegatis, qui ſolum uolunt citatum non teneri
admittendū excuſatorē, niſi quando impedimētum
eſſet notorium, non faciendo differentiam, an illud
eſſet neceſſarium, an uerò probabile, ergo ubi noto-
rium ceſſaret, uidentur expreſsè uelle, ꝙ impeditus
teneatur procuratorē, uel ſaltē excuſatorē mittere ēt
in cauſa graui, & ardua, ut ibi per eos, & hæc eſſe cōis
ferè oīum opinio uidetur. Hæc profectō p̄miſſis mul
tum aduerſari uidentur. Vnde pro ſolutione dicen-
dum eſt, ꝙ iura præallegata quāuis præſupponant, ꝙ
neceſſario impedimento impeditus poſſit excuſato-
rē cū mandato mittere, & ſic de facto in caſu illorum
iuriū excuſator cū mandato fuerit conſtitutus, nō ta-
men probant, ꝙ quis cogatur, nec negāt, quin ēt ſim
plex excuſator, & q̄libet de populo ſine mādato poſ-
ſit ad excuſandū comparere, arg. d. l. ſeruum. §. publi-
cè. & d. l. reos. Et hoc modo reſponderi ēt poteſt iis, q̄
habentur per Inn. & alios in d. c. præterea. cum ſimil.
141 Vel ſecundo dicendum eſt, ꝙ † quando impedimen-
tū non eſt notoriū, differentia eſt inter impedimētū
neceſſarium, & impedimētū probabile, ut dicūt Bar.
in d. §. ad crimē. Sal. in d. l. reos. Abb. & Aret. in d. c. ue
niēs. At quando eſſet notorium, tunc non eſt differē-
tia, ſed indiſtinctè impeditus non tenetur mittere ex
cuſatorē cum mandato, imò quilibet de populo ſine
mādato admitti pōt ad excuſandum, ut uolunt Inn.
& alii in d. c. pręterea. & eſt cōmunis opinio doctorū,
& gloſarū tā iuris ciuilis, quàm canonici, ueluti ſupra
in primo dubio ad ſaturitatē deduxi. Verū q̄a, ceſſan-
te notorio, cōtrariū ex prædictis non benè reſoluitur
cum multum aduerſetur tex. in d. c. querelā. & in d. c.
fi. ueluti proximè dicebam, ideò dicendum eſt, quòd
142 † ad excuſandum citatum probabiliter, & notoriè im
peditum quilibet de populo ſine mandato admitti-
tur abſque eo, quod probet, ſeu offerat ſe uelle proba
re impedimenta ad tradita per doct. omnes in d. c. p̄-
terea, per Abb. & alios in c. ex parte. il 1. de appell. per
Bar. in l. fi. ff. de in integ. reſtitu. cum ſim. ſupra allega
tis per tex. in d. clem. paſtoralis. de re iudic. ibiq; Imo.
Pet. de Anch. Abb. & alij. Si uerò nō ſit notoriè impe-
ditus, admittitur q̄libet de populo, & iudex tenetur il
li credere, dummodo offerat ſe uelle probare, & pro
bet impedimenta, ut uoluit Bar. in d. extrauag. ad re-
primē. in uer. neglexerit, & in d. l. quæſitum. & in ter-
minis in d. l. 2. §. ſi quis in iudicio. in fi. uerb. & Inn. &
Io. de Ana. in d. c. ueniens. in 1. col. & uidetur eſſe ma
gis cōis opinio, ut ſupra dictū fuit. Quod cōfirmanē
ex ratione. d. l. ſeruum. §. publicè. ff. de procur. cū ibi
143 not. per Bar. & Pau. de Caſt. † Nam ex quo citatus ab-
ſens pōt de cōtumacia cōdēnari, ut in c. quoniam. fre
quenter ut li. non conteſt. & per totum de dol. & con
tu. ergo ad excuſandū quilibet de populo poterit cō
parere, ut ī d. §. publicè. & arg. eorū quę habent p Bal.
& Imol. in d. § ad crimen. Multo magis igitur admit
tetur excuſator cum mandato, ut in d. c. querelam. &
in d. c. fi. quæ iura tamen excuſatorē ſimplicē non ex-
cludunt, arg. d. §. ad crimē. iuncto d. §. publicè. per ſu-
144 pra dicta. Præterea † ex quo in caſu noſtro excuſatio
continet, & cōcernit utilitatē regni, & ſic publicā per
ea, q̄ ſupra dixi in primo dubio, ſequit̄, ꝙ quilibet de
populo, & regno erit ad excuſandū admittēdus, arg.
tex. in l. prouinciali. in fin. cum l. ſeq. ff. de noui oper.
nunc. & eorū, quæ not. in c. ſi quis presbyterorum. de
reb. eccle. non alien. in l. licet. in prin. ff. de procur. &
l. 1. & l. q populari. in fi. cū ibi not. ff. de popula. actio.
Plura ēt, q̄ ſupra in primo dubio dicta fuerunt, nobis
pro deciſione huius inſeruiunt, q̄ non repeto, ſed, ne
ſim lōgior, finē huic ꝯſultationi impono. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Editio, & copia librorum, & ſcripturarum iterum non facienda ei, cui ſemel facta fuit, & num. 18. ubi id limitatur, & declaratur uſque ad num. 22.*

2 *Statutum cogens mercatores ad exhibendum libros contra ſe, & quòd contra non exhibentem poſſit in litem iurari, eſt odioſum, & exhorbitans.*

Et de prima uice tantum, & non de pluribus intelligitur.

3 *Verba ſimpliciter affirmatiuè prolata in materia reſtringibili, & odioſa intelligūtur pro prima uice, & in unico actu uerificātur.*

4 *Edere non tenetur, nec cogi poteſt is, qui ſcripturam petitam penes ſe non habet.*

5 *Iuramento ſolo quando, & quomodo quis ſcripturas, quarum editio petitur, penes ſe nō habere probare poſſit, ēt ſi contra eum legitimè, uel p̄ſumptiuè probaretur, ꝙ prius penes ſe habuiſſet.*

6 *Ad editionem ſcripturarum ex officio iudicis ille tenetur, qui cogitur, & iubetur, ut edat.*

7 *Officium iudicis, & non actio datur, quando lex, ſeu ſtatutum uerbis affirmatiuis utens illa ad iudicem, & non ad partem dirigit.*

8 *Vſurarij, & hebræi iuramento non ſtatur de amiſſione ſcripturæ, quam edere tenentur.*

9 *Ex curſu tēporis à ſtatuto loci inducto obligatio debiti ſimpliciter non tolli, ſed ex illo unà cum iuramento ſolutio probari dicitur.*

10 *Præſcribunt cum bona fide illi, qui iuſtam ignorantiæ cauſam habuerunt.*

11 *Scientia, & mala fides poſt præſcriptionem finitam non nocet.*

12 *Scripturæ inutilis, & ad iudicij uigorem non pertinentis editio, ſeu copia non petitur.*

13 *Iuramentū in litem petenti editionē ſcripturarū contra nō exhibē*

tẽ non defertur ad effectum probandi illum penes ſe dictas ſcri-
pturas habere,niſi uerè,plenè,& legitimè id probauerit, quan
do ſtatutum probationem huiuſmodi conditionaliter requirit.
14 Probatio conditionaliter à lege , uel ſtatuto requiſita debet eſſe ue
ra,propria,& legitima,non autem præſumpta,nec per ſimplex
iuramentnm ſuppletorium.
15 Idem de probatione à ſtatuto requiſita.
Maximè in exorbitantibus,& odioſis num.17.
16 Propriè non dicitur id,quod eſt præſumptiuè, & per coniecturas.
17 Iuramento petentis ſtandum eſſe eſt exorbitans,& odioſum.
19 Amiſſio ſcripturæ an ſolo iuramento probetur ad effectum,ut ite-
rum edi debeat.
20 Amiſſio ſcripturę quãdo per probationes manifeſtas probãda ſit.
21 L.fin.C.de fide inſtr.loquens de editione inſtrumenti iterum facien
da declaratur.
22 Præſmptio,quòd qui ſemel libros pen es ſe habuit , adhuc habere
præſumatur,quandoque ſolo iuramento tollitur.
13 Interlocutoria,ad quam officio iudicis peruenitur , qualiſcique ſit
poteſt nedum ſemel , ſed & bis per iudicem uſque ad ſententiã
diffinitiuam reuocari,dummodo non ſit exequuta,uel exequu-
tionem ſecum non traxerit,& num.27.
24 Et poteſt etiam poſt decem dies à die,quo lata fuit, reuocari.
25 Imò etiam poſt exequutionem,quando ea fuit inualida.
26 Et poteſt reuocari non ſolum expreſſè,ſed etiam tacitè,et quomõ.
28 Cõcluſio in cã per proceſſum ad ulteriora non reuocatur,et quare.
29 Interlocutoria bis confirmata an poſſit amplius reuocari.
30 Præceptum cum clauſula, & ſi ſenſerit ſe grauatum , per ſimplicẽ
comparitionem reuocatum, & ad uiam iuris redactum dicitur,
& uim ſimplicis citationis habet.
31 Præceptum iudicis abſque cauſæ cognitione,& partis citatione fa
ctum non poteſt dici ſententia interlocutoria.
32 Interlocutoria quomodo per lapſum temporis à ſtatuto dati ad ap
pellandum tranſeat in rem iudicatam,& reuocari non poſſit, et
quomodo ſecus.
33 Nuncij publici iurati relationi in dubio ſtatur.
Quid ſi ipſemet contra illam deponeret.
Et an eam reuocare poſſit.
34 Sententia nulla ex defectu citationis non ritè factę poteſt per iu-
dicẽ appellationis confirmari,ſi eam eſſe confirmndam cognouerit.

EPITOME.

Editiones librorũ , & ſcripturarum ſemel factam non eſſe iterum faciendam,& iuramentum ueritatis in litẽ non eſſe petenti editionem deferendũ ad effectum probandi libros,& ſcripturas eſſe penes eũ,contra quẽ petit,in caſu huius cõſilii, plenè demõſtratur.

CONSILIVM XIX.

IN cauſa,de qua nunc agitur,abſq; multilo
quio breuiter eſſe cõcludendũ arbitror , ꝙ
Carolus non teneatur exhibere, ſeu facere
copiã ſcribẽdi libros patris ſui Iacobo id pe
tenti,& ſuper hoc officium iudicis ꝯ ipſum Carolum
impetranti,& poſito ẽt, ꝙ in caſu noſtro exhibitio de
iure fieri deberet,& nõ fiat,tñ non eſt deferendũ in li
tem iurm ueritatis,niſi Iacobus uerè , & legitimè , &
ſic plenè,non autem præſumptiuè probauerit, ꝙ Ca-
rolus nunc dictos libros habeat.Et ad hoc dicendum
moueor ex pluribus,primo quia cum ſm ea,quæ pro
ponũtur,dicti libri iam ſemel , uel bis fuerint Iacobo
1 exhibiti, non ſunt iterũ ei exhibendi , nã cui † ſemel
facta eſt editio,& copia ſcribendi libros, ſeu inſtrã,il-
la nõ eſt iterũ facienda.l.ſi quis ex argentariis.in fi.de
eden.& l.fi.ff.de bon.aucto.iud.poſſid. Et ſic Carolus
ipſe intentionẽ ſuam de iure cõi fundatã , ex quo ſe-
2 mel,uel bis libros exhibuit. ¶Secundo † ſtatutũ mer
catorũ , quod cogit mercatores ad exhibendũ libros
contra ſe , & ꝙ contra non exhibentem poſſit in litẽ
iurari,eſt odioſum, & exorbitans argumento clemẽ.
1.§.cæterum de uſur.l.fruſtra.C.de probatio.l.qui ac-
cuſare.C.de eden.l.nimis graue. C.de teſtib. iuncta.l.
ſi quando.C.unde ui.& c.fin.quod metus cauſa:ergo
debet intelligi de prima uice tantum, & nõ de pluri-
3 bus uicib.quia † in mã reſtringibili, odioſa,& exorbi
tanti uerba ſimpliciter affirmatiuè prolata intelligũ-
tur pro prima uice.l.boues.§.hoc ſermone.ff.de uer-
bo.ſig.Abb.in c.2.de tregua.& pace,& ibi Fely.latiſſi
mè in 3.col.& ita eſt de mente Ant. de But. in conſil.
30.& dicit Rom.ĩ ſing.293.poſt Bal. in l.1.C.de fidei
commiſ. quod uerba affirmatiua ſimpliciter prolata
in materia ſtricta uerificantur in uno actu per text.in
4 d.§.hoc ſermone.¶Tertio†quis non põt cogi ad ex-
hibendum inſtrumentum,uel ſcripturam,quod, ſeu
quam penes ſe non habet,quia ad impoſſibile nemo
tenetur.l.fi. C. de fide inſtrum. cum ſi.& d.l.ſi quis ex
argentariis.§.pen. Sed Carolus non habet libros peti
5 tos,ergo &c.Quòd autem†illos non habeat, proba-
ri poteſt ex ſua aſſertione iurata,arg.l. non omnes.§.
à barbaris.ff. de re milita. & colligitur in terminis ex
iis,quæ notat gl.in d.l.fi.C.de fid.inſtru.per illum tex.
& in c.cum olim.il 1.de priuileg.& per Bar.in d.l.ſiqs
ex argentariis.§. pen. quẽ doctores cõiter ſequuntur
ibi,& Salic.in d.l.fi.& Io.de Imol.in l.quæſitũ.ff.de re
iud.qui affirmat doct.communiter hoc tenere: dicit
enim Bar.ibi,ꝙ quando amiſſio inſtrumenti,ſeu ſcri
pturæ eſt fundamentum defenſionis alicuius, ut quia
ex amiſſione quis ſe defendat,ꝙ non teneatur edere,
& ſumus in caſu,in quo ad edendum per officium iu
dicis , & non per uiam actionis cogi poterat,tunc ſa-
tis eſt , ipſum allegare ſe non habere ſcripturam, ſeu
libros,illoſque perdidiſſe,& amiſſionem,ſicq; defen
ſionẽ ſuam poterit per ſolum iuramentũ probare, et
ſi contra eum legitimè,uel præſumptiuè probaretur,
ꝙ ipſe prius libros penes ſe habuiſſet , ita expſſè uult
ibi Bar.quem Alex.& alii ſequuntur , & ita intelligat
id,quod idem Bar.uoluit in l.huiuſmodi.§.ſi ita.ff.de
leg.1.& hoc tenet Alex.in conſ.58.uol. 1.& probatur
in d.l.fi.& faciunt not.per gl.Ioan.de Imo.& Card.in
clem.1.§.cæterum.in gl.in uer.compellendos de uſu
ris,qui uolunt,ꝙ odio uſurariorum,& ſimilium non
credatur eorum iuramento ad excuſandum eos , ut
non teneantur exhibere , ſed ſi ſint perſonę honeſtæ,
ſecus eſt, & iõ uolunt ꝙ hæres taliũ,ſi ſit pſona hone
ſta,poſſit iurare ſe non habere libros,eiuſq; iuramen
6 to ſtetur.Sed†Carolus,à quo exhibitio librorũ per Ia
cobum petitur,cogi poteſt nõ per uiam actionis,ſed
per officium iudicis ad exemplum nummulariorũ,
quia ipſe cogitur , eiq; mandatur,ut edat , ex quo ad
illum,ut hæredem patris ſui campſoris,ſeu mercato-
ris libri puenerunt,quo caſu de iure cõi ad exẽplũ nũ
mulariorũ iuxta ea , quæ habentur per ſcribẽtes in c.
1.de probatio.& per Bal.in rub. C. de fide inſtru.in 9.
col.uer.ſequitur modo,& no. in l.quædã.§.nũmula-
rios.ff.de edendo,ex officio iudicis teneri dr̃,quia nũ
mularii,argentarii,eorumq; hæredes ad edendũ offi
cio iudicis cogi poſſunt d.l.ſi quis ex argentariis.§.1.
& §.pertinere.ibiq; Alex.l.prætor.in prin.l.quædã.in
prin.& in §.nihil intereſt.& in d.§. nũmularios. ff.de
eden.Prȩterea ex quo ſtatutum mercatorum dirigit
uerba affirmatiua ad iudicẽ,& non ad partẽ,datur in
telligi,editionẽ fieri debere non per uiã actionis, ſed
7 per officiũ iudicis,nã † quando lex,ſeu ſtatutũ utitur
uerbis affirmatiuis,& illa dirigit ad iudicẽ, & non ad
partẽ,tunc non dat̃ actio, ſed oritur officiũ iudicis,vt
declarat Bar.in l.1.ff.de cõd.ex lege,& faciũt not.per
Bar.& alios in l.1.ff.de iuriſd.om.iud.Nec obſtãt illa,
q̃ uoluit Io.de Imo.in conſi.65.per not.in d.clem.1.
in gl.in uer.compellendo de uſuris,qa procedũt, qñ
quis ad edendum teneretur , & cogi poſſet per uiam
actionis,& non per officiũ iudicis ad tradita per Bar.
8 Alexan. & alios in locis præallegatis. Vel dicas†ſpe-
ciale eſſe odio uſurarii, & Hæbrei,ut de amiſſione
iuramento

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

iuramento eorum non ſtetur,ut not.in d.cle.per glo.
&per Card.&Imo.ibi, & in d.conſi. ¶ Quarto facit,
nā huiuſmodi libri ſunt inutiles, nec ad iudicij vigo-
rem faciunt, ex quo lapſi fuerunt à die contracti debi
biti anni 10.20.30.40.& quinquaginta, & Carolus pa
ratus eſt iurare ſolutionē fuiſſe factam. Ergo ſequitur
quòd ſtante ſtatuto, quod eſt in viridi obſeruantia,&
cōiter à mercatoribus, & aliis in foro mercantili ſer-
uatur,cōcurrente iuramento debitoris, obligatio eſt
9 ſublata,† hoc enim in caſu licet obligatio per ſtatutū
ex curſu temporis ſimpliciter tolli non dicatur,tñ ex
curſu temporis cum iuramento ſolutio probari dr̄,
quam ſpeciem probationis ſtatutū inducere potuit
per ea, quæ uolunt doct.in rub.& in c.2.extra de pro-
batio.Bal.in rub.C.eo.tit.& faciunt etiā no. per doct.
in c.fin.de præſcr.& Abb.ibi in 4.col.& in c.quod cle-
ricis.col.43.de foro compe. & in c.eccleſia. col.23.de
conſtit.& ita ſentit Henric. Boic. in c.ſi diligenti.de
10 præſcript.Præterea † Carolus, aliiq; hæredes Guida-
lotti cum bona fide præſcripſerunt, quia iuſtam cām
ignorantiæ habuerunt,ex quo in ius alterius ſucceſſe
runt.l.qui in alterius.ff.de reg.iur.& ita tenet Ant.de
Butr.in c.fin.de præſcript. & clarius in terminis Io. de
Imol.in conſil.123.Nec obſtat, ꝙ præſcriptio fuit in-
terrupta, & mala fides ſuperuenit, quæ nocet ad not.
per doct.in c.poſſeſſor.de reg.iur.in 6. Quia reſpōde-
11 tur,ꝙ † hæc ſcientia,& notitia, & cōſequenter inter-
ruptio ſuperuenit poſt præſcriptionē finitā,& ſic poſt
ius perfectè acquiſitū, quo caſu nō nocet, ut habetur
in d.c.fi.& conſequenter p̄ſcriptio,q̄ non erat,nō pōt
12 dici interrupta c.in cauſis.de offic. deleg.ſi ergo † oē
id qđ,occaſione dictorū librorū peti poterat,fuit ſolu
tū,uel p̄ſcriptū,ſequitur,ꝙ tales libri nō ſunt edendi,
nec exhibendi,& hoc per dictū not.Bald.in rub.C.de
fid.inſtr.in 6.col.in fi.qui poſt Nicol.de Matha. dixit,
quòd qñ inſtrumentum eſt inutile,& ad iudicii uigo-
rem non pertinet,non pōt peti,ut edatur,uel reficia-
tur, & de eo copia iterū fiat, & hoc veriſſimū eſſe, &
13 ita fuiſſe obtentum dicit. ¶ Quinto † ipſi Iacobo petē-
ti editionē librorum ad effectum,ut poſſit in litem iu
rare, ſm quod ſtatuto cauetur, non eſt iuramentū in
litem deferendum contra dictum Carolum,niſi is ve
rè,plenè,& legitimè probet,Carolum penes ſe libros
habere,nec ſufficeret probare p̄ſumptiuè,uidelicet ꝙ
ſemel habuerit,quia nō probat hoc eſſe,quod ab hoc
contingit abeſſe.l.non hoc. C.vnde legit.& c.in præ-
ſentia.de probatio. nec ſufficeret ēt iuramētum in de
14 fectum ſemiplenæ probationis, qm̄ † ex quo ſtatutū
cōditionaliter probationē requirit,debet intelligi de
probatione uera,& legitima,ac propriè ſumpta, non
autem de præſumptiua,nec de ea, quæ fit per iuramē
tum in defectum ſemiplenæ probationis per notata
à Bart.per illum tex.in l.lucius titius.ff. de cond.& de
mon.& per Aret.in conſi.143.col.11.Et dicit Bald. in
l.hæc ſnīa. C. de ſenten. quæ ſine cer. quanti. profer.
quem refert,ac ſequitur Rom. in rub.de arbitr. col.5.
quòd conditio,ſi probauerit,nō adimpletur per pro-
bationem præſumptiuam, ut pe riuramentum in de-
fectum ſemiplenæ probationis, ergo minus per ſim-
plex iurm̄.Et facit id,quod uoluit Alex.per illum tex.
in d.l.ſi quis ex argentariis.in fi. dicens, quòd ex quo
ille text.requirit conditionaliter, quòd argentarius,
uel eius hæres probet ſe nō habere penes ſe rationes,
& illas perdidiſſe,neceſſaria erit probatio uera, & le-
gitima, nec ſufficeret præſumpta per ſimplex iurm̄.
15 Et † dicunt Rom.& Alex. in l.1. C. de teſtam.milit.ꝙ
quando ſtatutum probationem requirit, non intelli-
gitur de probatione, quæ ex legis præſumptione fie-
16 ret,ſed de uera,plena,& legitima,qa † id,qnod venit
præſumpiuè, & per cōiecturas non dicitur ꝓpriè ue
nire,ut in l.j.ff.ſi tabu.teſta.exta. in uer.cum per con-
17 iecturas non propriè ſcriptus ſit. Adde, quòd † cum ſi
mus in exorbitantibus,& odioſis, uidelicet quòd ſte-
tur iur̄o petentis iuxta ea, quæ habentur in l. ſi qñ. C.
vnde ui.& in c.fin. quod met.cau.ſtatutum requirens
probationē debet intelligi de uera,& propria, & non
de præſumpta iurib.uulg.& per Bar.in l.quicqd aſtrin
gendæ.ff.de uer.obl.& not.in l.3.§.hæc uerba.ff.de ne
go.geſtis.& per Fel.in c.j.de conſti. ¶ Et prædictā con
cluſione ſequendo,non obſtant ea,quæ pro parte Ia-
cobi poſſent allegari, & primo, quòd iterum ſibi de-
bent libri exhiberi,& de eis copia ſcribendi fieri, alio
quin iurm̄ ipſi eſt in litem à iudice deferendū ſm for
18 mam ſtatutorum, qm̄ † licet regulariter editio ratio
num ſemel tm̄ ſit facienda,tñ ex cauſa iuſta bis, & ſæ-
pius,ac quoties eſt opus, eſt facienda.l. ueluti.§. hæc
vox.& d.l.fi.ff.de bon.aucto.iud. poſſid. cauſa autem
iuſta eſſe cenſetur, ſi probauerit ſe copiā primo exhi-
bitam amiſiſſe,uel caſu conſumptam eſſe, & hæc cau
ſa probari poteſt per iurm̄ per ea, quæ uoluit Bart.in
d.l.ſi quis ex argentariis.§.pen. & per Alex. in d.l.ue-
luti.§.hæc uox.& ibi Ang.d.l.fin.C.de fide inſtru.Bar.
per illum text. ubi hoc clarè habetur in d.l. fin.in fi.ff.
de bo.aucto.iud.poſſid.Ergo cum Iacobus ſit paratus
iurare ſe copiam librorum ſibi primo editam amiſiſ-
ſe,iterū ſibi eſt edenda,& facienda. Quia ad hæc mul
tipliciter reſpondetur primo illa procedere, qñ cōſta
ret,quòd Carolus penes ſe libros haberet, & cōſequē
ter illos exhibere poſſet,& denegaret,ſed ſi conſtaret
libros penes illum non extare,ſecus eſſet, quia hoc ei
impoſſibile eſſet, & ad impoſſibilia nemo tenetur iu
ribus vulgaribus,& ita propriè iura, & doctores in lo-
cis præallegatis loquuntur. Sed in caſu noſtro etiam
præſumptiuè non cōſtat Carolum penes ſe libros ha
bere,imò conſtat contrarium, quia per iuramentum
ſuum probatum fuit,ipſum nō habere dictos libros,
quod iuramentum hoc in caſu dicitur ſufficiens pro-
batio,ex quo per officium iudicis ad exhibendū tene-
tur,& ipſe eſt reus, à quo exhibitio per Iacobum peti
tur,ut ſupra latius dixi, ergo &c. Secundo ſi uerū eſt,
quòd libri fuerint bis Iacobo exhibiti, ergo non ſu-
mus in caſu,in quo exhibitio iterum fieri poſſit per ſu
pra plenius dicta. Itē ex quo editio, ſeu exhibitio bis
facta fuit,non eſt amplius facienda,niſi uerè,& legiti
mè per manifeſtas probationes probet ſe non habere
copiam ſibi prius exhibitam,quia hoc eſt fundamen-
tum ſuæ intentionis, & ipſe eſt actor. Bart. in d.l.ſi qs
ex argentariis.§.pen.& in d.l.fin.in fin.ff.de bon.auct.
iud.poſſid.Alex.& Ang. in d.l. ueluti.§. hæc uox.nec
probatio per iuramentum, & aliàs coniecturas ſuffi-
ceret,ut ibi.Tertio Carolus non tenetur,nec cogi po
teſt amplius exhibere, & edere, qm̄ hæc exhibitio eſ-
ſet inutilis,& ad iudicii uigorem nō faceret, ſed eſſet
calumnioſe petita,ut ſupra dixi,& habetur per Bal.in
d.rub.C.de fide inſtrumen.in fin.6.col.& fruſtra illud
fit,quod factum non releuat.l.aliquando.§.ſub con-
19 ditione.ff.ad Trebel.Quarto † quando ille,cui inſtru
mentum fuit ſemel exhibitum, iterum petit exhibi-
tionem fieri, quæ de iure fieri debet ob iuſtā cauſam,
ut propter amiſſionem primi exhibiti, & unlt amiſ-
ſionem probare, non ſufficit, quòd probet per ſuum
ſimplex iuramentum, ſed ultra iuramentum requi-
runt̄ aliæ coniecturæ, & præſumptiones, & indicia,
alioquin ipſi alia editio facienda non eſſet: ita in ter-
minis uoluit Bal.in l.fi.in fi.uer. C.de edē. & hoc mō
intelligit tex.in d.l.fi.C.de fide inſtr m.& in d.l.fin.ff.
de bon.auct.iud.poſſiden. quæ iura ſimpliciter uelle,
& probare uidentur,quòd amiſſio poſſit per iuramē-
tum probari ita etiam expreſſè uolunt Inno.Io.And.
& Abb.in c.cū olim.il 1.de priuil.qui dicūt, p iuramē

tum probari amiſſionem inſtrumenti, quando amiſ-
ſio ultra iuramentũ ꝑ alias quoq; coniecturas proba-
retur: & idẽ uoluit Ioan. And. in addi. ad Spec. in titu.
de inſtr. edit. in §. poſtquã. in uerſi. ubi aũt, & ita decla
rat tex. in d. l. fi. C. de fide inſtr. Et illud dictũ refert, ac
ſequitur Alex. in d. l. ſi quis. ex argentariis. §. penul. &
faciunt no. ꝑ Alex. in terminis. l. 2. §. quod diximus. ff.
ſi quis cautio. ergo uerũ non eſt, ꝙ ẽt ad effectum fa-
ciẽdi iterũ editionem ſatis ſit probare amiſſionẽ per
ſolum iuramentum, ut not. in d. l. fi. per illũ tex. quia
etiam aliæ coniecturæ requiruntur. Vltimo reſponde
20 tur, † ꝙ qñ amiſſio inſtrumenti eſt cauſa actionis, &
fundamentũ illius, qui petit, ea tunc ꝑ probationes
manifeſtas probari debet. l. ſi creditor. C. de pign. act.
nec ſufficit iuramentum, nec probatio præſumptiua,
ut uoluit Bar. in d. l. ſi qs. ex argẽtariis. §. pen. Sed Iaco
bus in caſu noſtro nõ admittitur ad petendum exhi-
bitionẽ iterũ fieri, niſi probata iuſta cauſa, puta amiſ-
ſionis. d. l. ueluti. §. hæc uox, ergo non debebit exhibi-
tio illi fieri, niſi plenè, & manifeſtè amiſſionẽ primæ
copiæ exhibitæ probauerit, alioquin calumnioſè poſ-
ſet petere exhibitionem iterum fieri. ¶ Non obſtat. d.
21 l. fi. C. de fid. inſtr. Quia reſpondetur primo † illũ tex.
inquantum cogit ad edendum iterum inſtrumentũ
ſemel in cauſa productũ. procedere, quando hoc pe-
teretur ad effectũ, ut poſſet argui de falſo per eũ, con
tra quẽ fuit productum, nõ autẽ quando peteretur
ad fundandã intentionẽ illius, cui editio prius facta
fuit. Et rõ diuerſitatis manifeſta apparet, quia primo
caſu intereſt rei publicæ hoc fieri, ut delicta puniãtur,
arg. c. ut famæ de ſenten. excommu. ſecundo uerò ca-
ſu hoc eſſet exorbitans, & odioſum per prædicta. Se-
cundo ille tex. in terminis probat, ꝙ Carolus, qui pa-
ratus eſt iurare, libros penes ſe nõ eſſe, & illos nõ ha-
bere, nec dolo deſijſſe habere, ad illorum exhibitio-
nẽ non teneatur, quãuis eos ſemel penes ſe habuerit,
& ſemel ediderit, nã dicitur ibi, ꝙ ſi quis ſemel inſtru
mentum, uel chartã in cã produxerit ad fundandam
intentionem ſuam, illud, ſeu illã tenetur iterũ edere
ad petitionẽ aduerſarij, qui uellet dicere inſtrumẽtũ
falſum, niſi ille, qui habuit inſtrumẽtũ, iuret illud am
plius non habere, nec deſijſſe dolo habere, quia tunc
non teneretur, eſt ergo ibi caſus pro ipſo Carolo, &
glo. ibi id notat. Vel tertio reſpõdetur illum tex. ꝓba-
re, ꝙ ſemel tñ facienda eſt editio ad inſtantiã illius, ꝗ
uult exhibitionẽ fieri, & quãuis præſupponat, ꝙ poſt
primam productionem quis cogi poſſit ad exhiben-
dum, tamẽ loquitur, quãdo prima productio fuit fa-
cta nõ ad inſtantiã aduerſarii, ſed ſpontè, & uolunta-
riè ad fundandã intẽtionẽ ſuã, nos aũt loquimur, quã
do ſemel, & bis ad inſtãtiã aduerſarii editio facta fuiſ-
ſet, & denuo fieri peteretur. ¶ Nõ obſtat, ꝙ ex quo Ca
rolus ſemel, & ſaltẽ tempore litis cõteſtatæ libros ha
buit, illos adhuc habere præſumitur per no. in d. l. fin.
C. de fid. inſtru. Itẽ ex quo ipſe eſt antiquior, libri pe-
nes eũ eſſe præſumuntur, arg. l. fi. cũ ſimil. ff. de fid. in-
ſtru. ergo tanquam hæres Guidalotti, ad quẽ rõnes ꝑ
uenerunt, debet ad illarum exhibitionẽ teneri, argu.
d. l. ſi quis. ex argentariis. §. cogẽtur. & d. l. quędã. §. ni
22 hil. ff. de eden. Quia reſpõdetur, ꝙ † hęc præſumptio
tollitur per contrariã probationẽ, uidelicet per iura-
mentũ Caroli, ut colligitur ex tex. no. in d. l. fi. C. de fi-
de inſtr. & in d. l. fi. ff. de bon. auc. iud. poſſid. & per no.
per Bar. in d. l. ſi quis. ex argentariis. §. penul. ꝗ propriè
loquitur de eo, qui ſemel penes ſe inſtrumẽtum, uel
rõnes habuit, ideõq; uoluit gl. in terminis in d. l. fin. C.
de fid. inſtru. loquẽs de eo, qui ſemel habuit tempore
litis conteſtatæ. Præterea non ſequitur, inſtrumẽta, &
rõnes de iure penes antiquiorem ſtare debent. d. l. fi.
ergo penes eũ eſſe pręſumunrur, quia hęc p̄ſumptio,
& conſequentia nullibi probatur, immò quandoq́ue
ſtant penes iuniorẽ hęredem, & quandoq́ue penes ui
liorẽ, & infamem, ut hęc probantur in d. l. ſi quis. ex
argentariis. §. cogentur. Rurſus cũ Carolus tũc inter
alios hęredes Guidalotti fuerit iunior, & minoris au
ctoritatis, non eſt prẹſumendũ inſtrumẽta, & rõnes
penes eũ eſſe, argu. d. l. fi. Et ſic argumentũ iſtud factũ
ſuper hac p̄ſumptione potius in contrariũ retorque-
tur. ¶ Quoad aliud dubiũ, utrũ p̄ceptũ ipſi Carolo fa
ctũ de exhibẽdo libros trãſiuerit in rẽ iudicatã adeò,
ꝙ per iudicẽ nec tacitè, nec expreſsè amplius reuoca-
ri potuerit. Concludo, ꝙ ẽt poſt lapſum decem dierũ
23 iudex illud reuocare potuit, quoniam † interlocuto-
ria, ad quam officio iudicis peruenitur, qualiſcunque
ſit, põt non mõ ſemel, ſed & bis per iudicẽ uſque ad
ſententiam diffinitiuam reuocari. Bar. in l. qđ iuſſit. ꝑ
illum tex. ibique Alex. ff. de re iudi. dummodo non ſit
exequutioni mandata, uel ſecum exequutionẽ non
traxerit, ut eſt glo. cõiter approbata in l. 1. in fin. & ibi
Barto. ff. de præto. ſtipu. c. cum ceſſante. de appella. cũ
ibi not. & Alex. in l. quidquid aſtringendæ. in ult. co.
24 ff. de uerb. oblig. Et † poteſt reuocari ẽt poſt decẽ dies
à die, quo lata fuit, nã licet quoad partem tranſeat in
rẽ iudicatam. c. cõcertationi de appella. in 6. nõ tamẽ
tranſit quoad iudicem. d. c. cum ceſſante. cũ ibi not. c.
ſi à iudice. de appella. in 6. & habeť per ſcriben. omnes
25 in d. l. qđ iuſſit. Immò † poſt exequutionẽ ſentẽtię in-
terlocutoriæ poteſt ipſa interlocutoria reuocari, quã
do interlocutoria fuit inualida, hoc eſt lata abſq; cau
ſæ cognitione, uel parte abſente, & non legitimè cita
ta, ut declarat Alex. in d. l. quod iuſſit. col. 10. & 11. ubi
dicit tunc illam poſſe abſque citatione partis reuoca-
ri, & ita etiam per moderniſ. habetur in d. c. cũ ceſſan-
26 te. † Reuocari aũt põt non ſolũ expreſsè, ut in d. l. qđ
iuſſit. in d. c. cũ ceſſante. & in d. c. ſi à iudice. *ſed etiam*
tacitè, ut per ſecundam interlocutoriã contrariã *pri-*
mæ, quæ de prima mentionem non facit, ut in l. pen.
ff. de præto. ſtipula. Vel per proceſſum ad ulteriora, ut
uoluit Ioan. de Imol. in d. l. quod iuſſit. & ibi ſequun-
tur communiter docto. alij, & moderniſſ. in d. c. cum
27 ceſſante. & arg. c. ex parte M. de appel. cũ ſim. Hoc † ta
men uerũ eſſe intelligas, niſi interlocutoria eſſet exe-
quutioni mandata, uel ſecum exequutionem traxiſ-
ſet, quia tunc ſicut nõ poſſet expreſsè reuocari, ut ha-
betur in d. l. 1. in fi. & ibi Barto. ff. de præto. ſtipula. ita
nec tacitè per proceſſum ad ulteriora, quia plus non
debet tacitum operari, quàm expreſſum, ut in l. preci-
bus. C. de impub. & aliis ſubſtit. cũ ibi not. l. fi. C. de in-
ſtit. & ſubſti ſub cõd. fact. & l. expreſſa. ff. de reg. iur. cũ
ſimilibus. Et hoc modo intelliguntur no. per Alex. in
terminis noſtris in d. l. quod iuſſit. in colum. 14. dum
28 concludit, ꝙ † concluſio in cauſa per proceſſum ad
ulteriora non reuocatur, quia talis interlocutoria ſe-
cum exequutionem traxit. Et hæc eſt mera ueritas.
29 ¶ Nec obſtat, ꝙ † interlocutoria, quæ fuit bis confir-
mata, non poteſt amplius reuocari ratione gemina-
tionis, argu. not. in c. ſi cautio. de fide inſtrumen. & ha
betur in d. l. qđ iuſſit. per Alex. in d. l. quidquid aſtrin-
gendæ. & per moderniſ. in d. c. cum ceſſante. Quia ſi
præfati ſcribentes benè conſiderentur, ipſi hoc nõ di-
cunt, uel poſito id uerum eſſe, tamen procedit, quan
do duplex confirmatio ultra ſententiam interueniſ-
ſet, nam tunc uerum erit dicere, illam bis fuiſſe cõfir
matam, & ita eſt de mẽte Alex. in d. l. quidquid aſtrin
gendę. dum concludit, ſententiã interlocutoriã poſſe
ꝑ iudicẽ bis corrigi, & reuocari, & nõ ultra, ergo in-
nuit, ꝙ adhoc, ut nõ poſſit reuocari, poſt quã lata fuit,
requiritur, quòd bis fuerit confirmata. Sed in caſu no
ſtro non reperitur, præceptum factũ ipſi Carolo de
30 exhibendo libros bis fuiſſe confirmatũ, quia † primũ
præceptum

præceptum cum clauſula & ſi ſenſerit ſe grauatũ, &c.
fuit nullum, & nullius momenti, ut ex forma ſtatuto
rũ cauetur, & de iure cõi per ſimplicẽ comparationẽ
dr̄ reuocatũ, & ad uiã iuris redactũ, uimq́ue ſimplicis
citationis hẽt ad no. in c. ex parte. de uerb. ſig. l. de pu
pillo. §. meminiſſe. ibiq; Alex. ff. de no. op. nun. Ang.
Aret. in §. curare. inſt. de act. & Pau. de Caſt. in cõſil. 5.
31 inci. in cã, q̃ uertit. Quinimmo † p̄ceptũ iudicis abſq;
cãæ cognitione, & parte nõ citata factũ, quale fuit in
caſu nr̃o primũ p̄ceptũ non meret̃ ẽt nomẽ ſniæ ĩter
locutoriæ, nec dr̄ interlocutoria, ut in rubro, & in ni
gro. C. cõmi. epiſ. & Bal. in add. ad Spe. in tit. de ſẽten.
Præterea illud primũ p̄ceptũ fuit ſuſpẽſũ ꝑ iudicẽ ob
exceptionẽ p̄ſcriptionis ab ipſo Carolo oppoſitã, &
ſuꝑ tali exceptione dũtaxat cognitũ fuit, qua non ob
ſtante ſuſpẽſio reuocata fuit, & mãdatũ Carolo, ut de
beret libros exhibere, & huic ſcđo p̄cepto fuerũt op-
poſitæ plures exceptiões legitimæ, & ꝑ iudicẽ admiſ
ſæ, & ob illas fuit iudicatũ ad fauorem dicti Caroli, &
ꝯñr illa p̄cepta fuerũt reuocata ꝑ ſnĩam diffinitiuã, ꝑ
ut ipſi iudici cõceſſũ eſt. d. l. qđ iuſſit, & in d. c. cũ ceſ-
ſante cũ mã. Nõ adſũt ergo in caſu nr̃o binæ cõfirma
tiones, ſed benè ꝑ ꝓceſſũ ad ulteriora factũ ſuꝑ exce-
ptionibus per ipſũ Carolũ oppoſitis, & per ſnĩam dif
finitiuã ad eius fauorẽ latã apparet p̄ceptũ p̄dictũ fuiſ
ſe bis reuocatũ primo tacitè per ꝓceſſũ ad ulteriora,
& ſcđo exp̄ſsè per ſnĩam diffinitiuã. ¶ Non obſtat, ꝙ
quãdo à ſtatuto datũ eſt tp̄s ad appellãdũ à ſnĩa inter
locutoria, per lapſũ illius tẽporis ea trãſit in rẽ iudica
tã, & nõ põt reuocari per no. in cle. ſi. de appel. Quia
32 rñdet † uerũ eſſe, ꝙ quoad partẽ trãſit in rẽ iudicatam
adeò, ꝙ per iudicẽ nõ põt ad inſtãtiã partis appellan-
tis reuocari, ſed quoad ipſũ iudicẽ nõ tranſit in rẽ iu-
dicatã, qn ipſe ſemel, & bis poſſit reuocare, quãuis tẽ
pus à iure datũ ad appellãdũ fuerit elapſũ, ut eſt text.
clarus. in c. cõcertationi. de app. in 6. iũcto d. c. cũ ceſ-
ſante. cũ ibi no. & d. c. ſi à iudice, & hr̄ per Imo. in d. c.
cũ ceſſante. & ſ. dixi. ¶ Non obſtat aliud, qđ ultimo
loco allegat̃ ad fauorẽ dicti Iacobi ꝯ ſnĩam latã ad fa
uorẽ Caroli, uidelicet ꝙ ſnĩa fuerit lata parte nõ legi
timè citata, & ꝯñr ſnĩa fuerit nulla, iuribus uulgarib.
l. 1. 2. & per totũ. C. q̃uo. & quã. iud. cũ ſi. nã q̃uis nun-
cius primo retulerit ſe dictũ Iacobũ ꝑſonaliter citaſ-
ſe, ut in actis notarij cõtinetur, tñ poſtea nuncius ipſe
primã relationẽ ſuã correxit, aſſerẽdo ſe nõ perſona
liter, ſed ſemel tñ ad domũ dictũ Iacobũ citaſſe. Et
33 † licet in dubio relationi publici nuncii iurati ſit ſtan
dũ, ut hr̄ per gl. in c. cũ parati. de appel. & in c. qñ ꝯ. in
uer. citationes. de proba. per Spe. in tit. de cita. in §. 4.
& per Bal. in addi. ad Spec. in tit. de ſent. in 3. col. uer.
citatio dẽt eſſe legitima, cũ ſi. tñ qñ nuncius dicit, &
deponit ꝯ relationẽ ſuã, uõ credit̃ ſuæ relationi, cũ tã
quã ſibi ꝯrius nõ ſit audiẽdus. l. ubi repugnantia. ff. de
reg. iu. l. 1. C. de furt. & faciũt no ꝑ Alex. in l. 1. §. 1. ĩ a-
poſtil. ad Bar. ff. de offi. p̄fec. ur. & not. in d. c. cũ parati.
ꝑ gl. Quia ad hoc rñderi põt & ſatis benè, ꝙ uerũ non
eſt, quòd nuncius publicus poſſit ſuam relationẽ re-
uocare in præiudicium partis, nam ex quo iurauit fi-
deliter exercere officium ſuum, & ſemel retulit ſe ꝑ-
ſonaliter citaſſe, ſtandum eſt ſuæ relationi ſecundum
no. in d. c. cum parati. nec per ſuum dictum poſtea de
bet poſſe ſuam reuocare relationem in præiudicium
partis, quamuis hoc poſſit ipſi nuncio nocere, ut pu-
niatur uel de falſo, uel aliter iuxta ea, quæ habentur ꝑ
Bar. & Alex. in l. qui nomine. ff. de fal. & per Bal. in l. 2.
C. de ſportu. & ita in terminis tenet Bar. in cõſil. 86. &
per ea, quæ in ſimili dicuntur de teſte in c. ſicut. per il
lum tex. & ibi Fel. in notab. de teſti. & plenius per eũ
poſt Ant. de But. in c. cum in tua. eod. tit. cum aliis ibi
alleg. & præſertim cum magis credẽdũ ſit actis nota-
rii, in quibus conſtat de relatione nuncii referentis ſe
perſonaliter citaſſe, quàm nuucio neganti, & ſibimet
contrarianti, ut per Imo. & alios in d. c. cum parati. &
in c. ad audientiam. de præſcr. & arg. d, l. 1. C. de furtis,
34 & d. l. ubi repugnantia. Vel † poſito, ſed nõ conceſſo,
ſentẽtiam poſſe dici nullam ex defectu citationis nõ
ritè factæ, tamen illa per iudicem appellationis cõfir-
mari poteſt, ſi cognouerit illam eſſe confirmandam,
ut uoluit Bal. in addi. ad Spec. in ti. de ſent. in uer. ſi ap
pelletur à ſententia, & per Spec. in eod. ti. in §. iuxta. in
uer. ſed quid ſi à ſententia. & faciunt ea, quæ habentur
per Ange. Alex. Imo. & alios cõmuniter in l. ſi finita.
in prin. ff. de dam. infe. Ang. Aret. in §. quadrupli qua-
ſi circa finem inſtit. de act. & moder. in l. ſi pacto quo
pœnam. C. de pac. ubi tenuta, quę eſt nulla ex defectu
citationis, & ſic non ritè, ſed rectè data non debet re-
uocari, ſed confirmari. Et ex prædictis reſpõſio ad om
nia, quæ pro parte dicti Iacobi poſſent adduci, reſpon
ſum accommodari poteſt. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Iuriſdictio unius loci inter plures illam habentes diuidi poteſt.*

2 *Maximè quoad eius exercitium ſaltem reſpectu temporis, ut alternis annis unus tantum illam exerceat.*

Et commoda, ac emolumenta illius habeat, & nu. 5.

3 *Et diſcordes in diuiſione talis exercitij ad concordiam per ſuperiorem compelli poſſunt.*

4 *Iuriſdictionis exercitium quando eſt penes plures in ſolidum, locus eſt præuentioni, & is, qui præuenit, ſolus excluſis aliis cognoſcere, & emolumenta inde prouenientia habere poteſt.*

6 *Contractus legem etiam contra propriam naturam contractus ex conuentione partium accipiunt.*

7 *Illatio non fit ex diuerſis.*

8 *Diſpoſitio referens ſe ad aliã diſpoſitionẽ cenſetur facta cũ expreſſione omnium in diſpoſitione relata cõtentorũ, & expreſſorum.*

9 *Relatio ſemper cum omnibus ſuis qualitatibus facta dici debet.*

10 *Pedagia, & ius agendi uectigalia non ueniunt cum translatione iuriſdõnis, eiuſue exercitij, niſi de illis ſit ſpecialiter expreſſum.*

11 *Idem de pœnis, & mulctis, quæ ob fraudata uectigalia exigerentur, quæ debentur illi, cui uectigalium, & pedagiorum redditus ac emolumenta debentur.*

12 *Contrahentium mens ex ipſorum conſuetudine optimè colligitur, & interpretatur.*

13 *Iuriſdictionis exercitio translato in aliquem ad certum tẽpus cũ pacto, quòd omne lucrum, & commodum, quod durante dicto tempore hinc inde eueniet, ſit in ſolidum, & pleno iure illius, in quem fuit translatum, de quibus lucris, & commodis intelligatur, & an comprehendantur commiſſa, mulctæ, et pœnæ ratione uectigalis fraudati.*

14 *Verba generalia, & uniuerſalia non extenduntur ad ſpecialiter prouiſa.*

15 *Verba collectiua, ſeu uniuerſalia reſtringuntur ratione adiuncti, ad quod referuntur.*

16 *Iuriſdictionis ſimplicis contentioſæ exercitium in adminiſtrando iuſtitiam dicitur conceſſum per hęc uerba, ut habeat miniſtrare bonam, & ueram iuſtitiam unicuique petenti.*

Nec per hæc uerba data eſt poteſtas exigendi pedagia, & fraudãtes uectigalia condemnandi, & pœnas ab illis exigendi. nu. 20.

17 *Verbum petere ab homine prolatum ſignificat, ut ius dicẽs debeat iuriſdictionem exercere, ac iuſtitiam miniſtrare uia ordinaria, ac præcedente libello, liteq; conteſtata.*

18 *Commiſſa ob fraudatum uectigal ipſo iure, & abſq; alia cognitione, & petitione applicantur fiſco, uel habenti ius uectigalis exigendi, nec ſententia diffinitiua, & condemnatoria requiritur, quãuis in reali exequutione ſententia declaratoria requiratur.*

19 *In pœnis, quæ ipſo iure infliguntur, exequutio fieri non poteſt, niſi ſequuta ſententia declaratoria.*

Et ad quid hæc ſententia declaratoria feratur.

21 *Diſpoſitio maximè in contractibus non conuenit illi, cui uerba diſpoſitionis non conueniunt.*